Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 1987–1988

19 637 Vluchtelingenbeleid

Nr. 51

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 15 februari 1988

Op 9 april jl. aanvaardde uw Kamer een motie van het lid Wiebenga, waarin de regering wordt verzocht de Kamer ten minste twee maal per jaar te informeren over de ontwikkelingen rond de verschillende aspecten van het vluchtelingenbeleid en haar beleidsconclusies daaromtrent. Voorts werd een motie van de leden Melkert en Van Traa aanvaard, waarin werd verzocht de Kamer in kennis te stellen van ambtsberichten, die ondergetekende opstelt ten behoeve van asielprocedures.

Ik heb de eer u, mede namens mijn ambtgenoten van Binnenlandse Zaken, Financiën, Onderwijs en Wetenschappen, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, Ontwikkelingssamenwerking en de Staatssecretaris van Justitie, de eerste van hogergenoemde rapportages toe te zenden, die de periode tot 1 december 1987 bestrijkt. Daarbij zijn kopieën ter vertrouwelijke kennisneming gevoegd van de ambtsberichten van algemene aard, die ik ten behoeve van asielprocedures in de onderhavige periode aan de Staatssecretaris van Justitie zond.[1]

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

[1] Ter inzage gelegd op de bibliotheek ter vertrouwelijke kennisneming van de leden.

1. Inleiding

Tijdens de beraadslagingen van de Tweede Kamer op 9 april jl. over het Vluchtelingenbeleid heeft het lid Wiebenga een motie voorgesteld, waarin hij de regering verzocht de Kamer tenminste tweemaal per jaar te informeren over de ontwikkelingen rond de verschillende aspecten van het Vluchtelingenbeleid en haar beleidsconclusies daaromtrent. Deze motie heeft de Tweede Kamer aanvaard.

De Kamer is sinds 9 april 1987 enige malen geïnformeerd over afzonderlijke aspecten van het Vluchtelingenbeleid. De onderhavige notitie geeft een overzicht over de periode tot 1 december 1987, zonder dat opnieuw in alle details van de voortgang wordt getreden. Voor de goede orde zij vermeld dat als bijlagen bij deze notitie ter vertrouwelijke kennisneming de ambtsberichten van een meer algemeen karakter zijn gevoegd, die gedurende eerdergenoemde periode door het Ministerie van Buitenlandse Zaken zijn uitgebracht. Hiermede wordt uitvoering gegeven aan de motie van de leden Melkert en Van Traa, die de Tweede Kamer eveneens op 9 april jl. aanvaardde.

2. Internationale vluchtelingensituatie

De wereldvluchtelingensituatie is in de onderhavige periode niet verbeterd. Nieuwe vluchtelingensituaties zijn ontstaan, zoals in Zuidelijk-Afrika, terwijl sommige bestaande problemen werden opgelost doordat voortgang werd gemaakt met de terugkeer van vluchtelingen, zoals Oegandezen in Soedan en Zaïre, naar hun eigen land. De regering volgt zorgvuldig het welzijn van vluchtelingen, die, onder toezicht van UNHCR, repatriëren in het kader van het akkoord van Guatemala voor vrede in Midden-Afrika. Voor het overige werd de wereldvluchtelingensituatie gekenmerkt door een zekere stabilisering. Voor grote aantallen vluchtelingen in Afrika wordt getracht d.m.v. lokale integratie een oplossing te vinden. De grootste vluchtelingenproblemen, t.w. die van de Afghanen en die in Zuid-oost-Azie, zijn echter niet werkelijk dichter bij een oplossing gekomen.

Hoewel het zwaartepunt van het wereldvluchtelingenvraagstuk onverminderd in de derde wereld ligt, is ook in de onderhavige periode gebleken dat er een zekere relatie bestaat tussen de situaties in verschillende delen van de wereld. Waar oplossingen worden nagestreefd, zal rekening moeten worden gehouden met deze wereldwijde samenhang. Dit geldt ook voor maatregelen die op nationaal en regionaal niveau worden genomen. Een aantal westerse landen zet dan ook in UNHCR-kader de besprekingen voort om tot aanvaardbare oplossingen te komen in de problematiek van de Tamil-asielzoekers uit Sri Lanka en van de ongecoördinerende toestroom van Iraanse vluchtelingen en asielzoekers uit landen van eerste asiel. Binnen Europa werd op asielterrein goede voortgang gemaakt in het kader van het akkoord van Schengen. Wanneer die besprekingen succes hebben, zal althans tussen de betrokken landen, de rechtszekerheid voor asielzoekers worden vergroot, doordat het verschijnsel van «refugees in orbit» wordt tegengegaan en dubbele procedures t.b.v. dezelfde asielzoekers kunnen worden voorkomen. De voortgang in het Schengen-proces gaf een impuls aan de discussie op asielterrein binnen de EG en de Raad van Europa.

In de eerste helft van oktober vond de 38e zitting van UNHCR's Uitvoerend Comité plaats. Zowel door delegaties van regeringen als door die van non-gouvernementale organisaties werd kritiek geuit op de wijze waarop UNHCR functioneert. Meer dan voorheen manifesteerde het Uitvoerend Comité zich als een lichaam dat het UNHCR-beleid toetst voordat de, zonodig gewijzigde, begroting wordt vastgesteld. Dat het Uitvoerend Comité hierbij de consensus in de besluitvorming wist te bewaren, onderstreepte opnieuw het humanitaire, non-politieke karakter van de internationale samenwerking t.b.v. vluchtelingen.

3. Financiële bijdragen

In de periode van 1 mei tot 1 november 1987 droeg Nederland in totaal ruim f 15 mln. bij aan de internationale hulp ten behoeve van vluchtelingen. Dit bedrag staat los van de jaarlijkse reguliere bijdrage van f 13 mln. aan UNHCR's begroting en die van f 5 mln. aan de begroting van UNRWA.

Eerdergenoemd bedrag kan als volgt worden onderverdeeld:

Latijns-Amerika	0,11 mln.
Afrika	
– directe hulp aan vluchtelingen	3,64 mln.
– hulp gericht op integratie in asielland	1,54 mln.
– hulp bij vrijwillige repatriëring en reïntegratie in land van oorsprong	2,80 mln.
Totaal	7,98 mln.
West- en Zuidwest Azië	
– directe hulp aan vluchtelingen	1,30 mln.
– hulp gericht op integratie in asielland	1,00 mln.
– hulp bij vrijwillige repatriëring en reïntegratie in land van oorsprong	– mln.
Totaal	2,30 mln.
Azië en Oceanië	
– directe hulp aan vluchtelingen	0,98 mln.
– hulp gericht op integratie in asielland	0,70 mln.
– hulp bij vrijwillige repatriëring en reïntegratie in land van oorsprong	0,03 mln.
Totaal	1,71 mln.
Wereldwijd	
– algemene bijdragen t.b.v. vluchtelingen	3,10 mln.
– totaal directe hulp aan vluchtelingen	5,92 mln.
– totaal hulp gericht op integratie in asielland	3,24 mln.
– totaal hulp bij vrijwillige repatriëring en reïntegratie in land van oorsprong	2,83 mln.
Totaal	15,09 mln.

Van dit totaalbedrag van ruim f 15 mln. betrof ca. f 11 mln. bijzondere bijdragen aan UNHCR. f1 mln. betrof bijzondere bijdragen aan UNRWA en ca. f 3 mln. bijdragen via non-gouvernementele organisaties.

4. Quotumbeleid

Quotum 1987

a. Groepsgewijs op te nemen vluchtelingen (400)

Van de beschikbare 400 plaatsen zijn er thans 397 vervuld. Personen van de navolgende nationaliteiten zijn in Nederland aangekomen:

- 173 Vietnamezen;
- 112 Iraniërs;
- 107 Cambodjanen.
- 5 familieleden van twee «emergency cases», wier nationaliteit om sub c genoemde redenen vertrouwelijk blijft. De resterende 3 plaatsen zijn gereserveerd voor familieleden van enkelingen in noodsituaties, die mogelijk in de rest van het jaar nog in Nederland zullen worden toegelaten.

b. Gehandicapte vluchtelingen (circa 20 gehandicapten + 60 familieleden)

De stand van zaken is dat op dit moment onder dit subquotum 15 gehandicapten met in het totaal 41 familieleden in Nederland zijn gearriveerd. Het betreft in het totaal 39 Vietnamezen en 17 Iraniërs.

Ten behoeve van de resterende plaatsen heeft UNHCR een aantal dossiers van gehandicapten voorgelegd, dat thans wordt bestudeerd.

c. Enkelingen in noodsituaties (20 – eventuele familieleden vallen onder a)

Er zijn thans 13 zg. «emergency cases» in Nederland gearriveerd. Het betreft 7 Iraniërs en 6 personen van afzonderlijke nationaliteiten die, teneinde geen onnodige aandacht op deze personen te vestigen, niet openbaar worden gemaakt.

Quotum 1988

De voorkeur van UNHCR voor de invulling van het quotum 1988 luidt als volgt:

a. M.b.t. het subquotum voor groepsgewijs op te nemen vluchtelingen:
- Iraanse vluchtelingen (60%);
- zgn. longstayers uit Zuid-Oost Azië (40%).

b. V.w.b. de Iraanse vluchtelingen wordt prioriteit gegeven aan vluchtelingen afkomstig uit:
- Turkije;
- Pakistan;
- Irak.

c. Opname van vluchtelingen, die niet onder de categorieën onder a vallen, doch voor wie opname in Nederland de enige oplossing kan zijn, zoals diegenen die familiebanden met Nederland hebben.

5. Vietnamese schipbreukelingen en gezinshereniging

– Nederland neemt boven het aantal in het kader van de quotumregeling op te nemen vluchtelingen met maximaal 100 hervestigingsplaatsen deel in UNHCR's zg. RASRO-regeling (Rescue at Sea Resettlement Offers) t.b.v. Vietnamese schipbreukelingen. De periode van deelname, die telkenmale een jaar is, is laatstelijk op 1 mei 1987 opnieuw aangevangen. Vanaf deze laatste datum kwamen op verzoek van UNHCR tot op heden 12 Vietnamezen op basis van deze regeling naar Nederland.

– Met behulp van UNHCR's «Orderly Departure programme», kunnen Vietnamezen zich in het kader van gezinshereniging rechtstreeks vanuit Vietnam bij hun gezinsleden in Nederland voegen. De uitvoering van het programma wordt vertraagd door het feit dat de Vietnamese autoriteiten mondjesmaat uitreisvisa ter beschikking stellen. In 1987 kregen tot 1 december 24 Vietnamezen toestemming om naar Nederland te vertrekken. Aan overige gezinsherenigingen zijn tot 1 december 30 vluchtelingen in Nederland gearriveerd.

6. Individuele asielzoekers

Begin 1987 nam het aantal asielverzoeken sterk toe:
- januari 1111 asielverzoeken;
- februari 1307 asielverzoeken;
- maart 1922 asielverzoeken.

De regering heeft in verband hiermede maatregelen getroffen om verstopping van de procedures te voorkomen. Ten tijde van de behandeling in de Tweede Kamer van de nota Vluchtelingenbeleid, op 9 april jl., zijn deze maatregelen uitvoerig aan de orde geweest. Mede op basis van dit overleg is met ingang van 15 april jl. een aantal organisatorische

en procedurele wijzigingen doorgevoerd. Hiertoe zijn ook de Vreemdelingencirculaire 1982 en de Grensbewakingscirculaire aangepast. De doorgevoerde wijzigingen (vgl. ook pagina 3 van de evaluatie-notitie van de Staatssecretaris van Justitie dd. 23 juni 1987; Bijlagen Hand. II, 86–87, 19 637, nr. 33) houden met name in:

1. Indien een asielverzoek duidelijk ongegrond wordt geacht of als misbruik van de procedure wordt beschouwd, wordt zoveel mogelijk onmiddellijk een beslissing genomen op basis van de door het hoofd van plaatselijke politie verzamelde gegevens. Deze beslissingen worden genomen door het Ministerie van Justitie, onder medeverantwoordelijkheid van de Minister van Buitenlandse Zaken.
2. Indien de asielzoeker afkomstig is uit een staat waarmee een terugname-overeenkomst bestaat en de aldaar bevoegde autoriteiten instemmen met wedertoelating, wordt door de Staatssecretaris van Justitie een bijzondere aanwijzing gegeven aan het hoofd van de plaatselijke politie tot uitzetting van de asielzoeker naar bedoeld land (artikel 22.2 Vw).
3. Indien een asielzoeker zich meldt op een Nederlandse luchthaven en voorafgaande aan zijn komst heeft verbleven in België, de Bondsrepubliek Duitsland, Canada, Denemarken, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Luxemburg, Noorwegen, Oostenrijk, de Verenigde Staten van Amerika, Zweden of Zwitserland en daar, indien vluchteling, genoegzame bescherming genoot of had kunnen genieten tegen refoulement en hij in dat land, naar het oordeel van de Staatssecretaris van Justitie, verbleef of had kunnen verblijven, onder ter plaatse niet als abnormaal aan te merken omstandigheden, wordt door de Staatssecretaris een bijzondere aanwijzing gegeven op grond van artikel 6 Vw tot weigering van de toegang tot Nederland.
4. Asielzoekers, die zich aan de oostgrens melden, wordt in beginsel de toegang geweigerd. Hun wordt kenbaar gemaakt dat zij zich voor het indienen van een asielverzoek kunnen wenden tot een Nederlandse diplomatieke of consulaire vertegenwoordiging in de Bondrepubliek.
5. Indien naar het oordeel van de Staatssecretaris van Justitie een asielverzoek duidelijk ongegrond is of is aan te merken als misbruik van de asielprocedure, wordt een kortere vertrektermijn (in de praktijk 7 dagen), dan de gebruikelijke 30 dagen gegeven. Binnen die termijn kan de asielzoeker desgewenst hiertegen een kort geding aanspannen. Hij mag in dat geval in Nederland de uitspraak van de President van de arrondissementsrechtbank afwachten.

Om de toegenomen stroom verzoeken beter te kunnen verwerken, is ook reeds enige extra capaciteit in de personele sfeer beschikbaar gesteld ten behoeve van het Ministerie van Justitie, de rechterlijke macht en de plaatselijke vreemdelingendiensten.

Op 1 juli jl. is een uitgebreide commissievergadering gewijd aan de toepassing van de doorgevoerde maatregelen. Hier wordt volstaan met te verwijzen naar het daarbij gehouden debat.

Enkele punten verdienen bijzondere aandacht.

Sinds de getroffen maatregelen is het aantal asielverzoeken in eerste instantie afgenomen:

- april 1683 asielverzoeken;
- mei 1020 asielverzoeken;
- juni 820 asielverzoeken;
- juli 749 asielverzoeken;
- augustus 753 asielverzoeken.

Sinds september jl. is het aantal asielverzoeken als volgt:
- september 1096 asielverzoeken;
- oktober 1143 asielverzoeken;
- november 996 asielverzoeken.

Voorts is van belang de door de Tweede Kamer aanvaarde motie van de leden Van Traa en Wolffensperger (Bijlagen Hand. II, 86–87, 19 637 nr. 36), waarin wordt gesteld dat de kracht van het asielmotief van doorslaggevend belang is voor de toepassing van de artikelen 6 lid 2, 22 lid 2 en 15 van de Vreemdelingenwet, ook bij doorreis via of verblijf in een derde land en wordt verzocht om bijstelling van de Vreemdelingencirculaire 1982. Deze motie wordt uitgevoerd. Bij de tweede wijziging van de Vreemdelingencirculaire zal hiermee rekening worden gehouden. Het vorenstaande impliceert dat ook bij voorgenomen toepassing van de hiervoor «onder 2 en 3» vermelde maatregelen steeds een onderzoek naar de asielmotieven plaatsvindt.

Door het sterk toegenomen aantal behandelde asielverzoeken, waarvan het merendeel duidelijk ongegrond is of als misbruik van de procedure moet worden aangemerkt, is ook het aantal aangespannen kort gedingen sterk toegenomen. Thans zijn voor de komende maanden ruim 1700 kort gedingen geappointeerd. Door de vele extra werkzaamheden, die dit met zich mee brengt, is met name het kantoor van de Landsadvocaat, de Directie Vreemdelingenzaken van het Ministerie van Justitie en de Directie Algemene Zaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken onder extra druk gekomen.

In een overleg op 15 oktober jl. met de Tweede Kamer over de inwerkingtreding en toepassing van de ROA en over de asielprocedure is vanuit de Kamer aangedrongen op aanvullende organisatorische en personele voorzieningen, teneinde de kort-gedingprocedure te versnellen. Op 20 oktober jl. is een hiertoe strekkende motie van de leden Wiebenga en Krajenbrink met ruime meerderheid aanvaard (Bijlagen Hand. II, 87–88, 19 637, nr. 39). Aan deze motie wordt uitvoering gegeven (vide in dit verband de brief van de Staatssecretaris van Justitie aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal dd. 2 november jl. (Bijlagen Hand. II, 87–88, 19 637, nr. 47)).

De plaatsing van asielzoekers, in de onder beheer van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur staande asielzoekerscentra, geeft ook een grotere behoefte aan rechtshulp vanuit de betreffende regio. Voor een opleiding van raadslieden in de regio wordt f 100 000 beschikbaar gesteld aan de Orde van Advocaten.

Aandachtspunt blijft een effectieve verwijdering van uitgeprocedureerde asielzoekers. De mogelijkheid identificatieonderzoek te verrichten aan de hand van vingerafdrukken, teneinde te bewerkstelligen dat het aantal verzoeken, door dezelfde vreemdeling, veelal onder verschillende personalia in meerdere gemeenten gedaan, verder afneemt, zal worden uitgebreid.

Een overzicht van ingediende en behandelde verzoeken tot en met september jl. geeft het navolgende beeld.

Tot en met september 1987 zijn er 10490 asielverzoeken ingediend. Hiernaast zijn 383 uitgenodigde vluchtelingen toegelaten. In de genoemde periode zijn 6515 individuele verzoeken om politiek asiel behandeld.

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	Totaal
A-status[1]	191	173	132	496
B-status	117	144	36	297
v.t.v.	113	108	56	277
Afgewezen	922	3037	1869	5828
Totaal	1343	3462	2093	6898

[1] Inclusief uitgenodigde vluchtelingen.

In het eerdergenoemde aantal behandelde verzoeken zijn niet begrepen 1954 verzoeken van asielzoekers die hun verzoek hebben ingetrokken voordat daarop een beslissing was genomen of die zich hebben onttrokken aan toezicht door het hoofd van plaatselijke politie. In deze gevallen heeft vaak wel een interview door een contactambtenaar plaatsgevonden.

7. Opvang

A. Opvang- en welzijnsbeleid

a. Centrale opvang

In verband met de verhoging van het quotum 1987 is ook de opvangcapaciteit te Apeldoorn aangepast. De centrale opvang bestaat nu uit drie hoofdgebouwen en enkele bijgebouwen, waaronder een vergroot talencentrum.

Begin 1987 werd de laatste groep, vallend onder het quotum van 1986 in de Gemeente Groningen gehuisvest. Het betrof Iraanse vluchtelingen. Hoewel van diverse achtergrond en opleidingsniveau, namen zij kritisch en leergierig deel aan het aangeboden opvangprogramma en bestond er grote interesse in verdere studiemogelijkheden in Nederland.

Een groot aantal van de uitgenodigde vluchtelingen, vallend binnen het quotum 1987, is reeds in Nederland aangekomen en opgevangen. Het betrof Vietnamezen en Cambodjanen in het begin van het jaar en Iraniërs uit Turkije en Pakistan later in het jaar. De gemiddelde verblijfsduur van de uitgenodigde vluchtelingen in de centrale opvang was drie maanden.

De groep uitgenodigde Cambodjaanse vluchtelingen was afkomstig uit het kamp Khao-I-Dang in Thailand. Alvorens naar Nederland over te komen, verbleven zij gemiddeld drie à vier jaren in dit kamp. Door dit jarenlange kampverblijf en de beperkte bewegingsvrijheid aldaar, was de dreiging van een maatschappelijk isolement groot. De opvang van de Cambodjanen vergde derhalve een grote inzet van het personeel teneinde een goede aansluiting met de Nederlandse samenleving te kunnen realiseren. Extra informatie is in het opvangprogramma gegeven over voeding, levensmiddelen, omgaan met electriciteit en Nederlandse gewoonten en gebruiken.

De taallessen in de periode van eerste opvang zijn erop gericht de vluchtelingen in staat te stellen, tijdens veel voorkomende situaties in het dagelijks leven, zelfstandig op te treden.

Ten behoeve van die vluchtelingen, die los van het taal- en introductieprogramma, nog extra taallessen willen volgen, zal nog dit jaar een talenpracticum worden georganiseerd.

De voorziening van opvang van kleine kinderen in de crèche blijkt in een grote behoefte te voorzien. Hoewel de stap naar de crèche voor moeder en kind in het begin niet altijd even gemakkelijk is, blijkt dat de moeders een vervolg-crèche in de kerngemeente, als onontbeerlijk ervaren. Op deze wijze kunnen ook de moeders volledig in zowel het centrale als gemeentelijke opvangprogramma deelnemen.

Teneinde de deelname van de volwassenen in het taal- en introduktieprogramma ook tijdens lesvrije middagen van de basisschoolkinderen te waarborgen, is een viertal enthousiaste vrijwilligers bereid gevonden deze kinderen in het centrum op te vangen. De kinderen van 12 tot en met 16 jaar ontvangen in de schoolvakanties taallessen in het opvangcentrum.

Sinds enige maanden wordt de uitgenodigde vluchtelingen een wekelijkse sportmogelijkheid in een sportaccommodatie geboden.

b. De opvang in gemeenten

Tot 1 december 1987 is een aantal gemeenten aangemerkt als kerngemeente. De gemeenten Zoetermeer en Groningen hebben ieder een groep Iraniërs gehuisvest en de gemeenten Emmen, Amersfoort en Purmerend hebben groepen Vietnamezen opgenomen. In de gemeenten Roosendaal en Steenwijk zijn de Cambodjaanse uitgenodigde vluchtelingen gehuisvest. Tenslotte heeft de gemeente Groningen zich bereid verklaard de Iraanse vluchtelingen, die in het laatste kwartaal 1987 zijn aangekomen, in de gemeente op te nemen.

De huisvesting in bovenstaande gemeenten vindt plaats op basis van de regeling Rijksvoorkeurswoningen. In sommige gemeenten heeft de huisvesting van groepen vluchtelingen extra inspanningen van en overleg tussen het Ministerie van WVC en het gemeentebestuur nodig gemaakt. Dit was met name het geval in die gemeenten, waarin minder nieuwe woningen dan vroeger worden gebouwd, zodat men meer is aangewezen op mutatiewoningen om de vluchtelingen binnen de gestelde driemaandentermijn te huisvesten.

In alle hierbovengenoemde gemeenten is men van tevoren intensief door het Ministerie van WVC op de komst van een groep vluchtelingen voorbereid en is men geadviseerd over de aanpak en opzet van het gemeentelijke opvangprogramma. Ook wordt vanuit het opvangcentrum veel aandacht besteed aan de overdracht van gegevens m.b.t. de situatie en achtergronden van de individuele vluchtelingen, met name ten behoeve van het plaatselijke algemeen maatschappelijk werk. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de gehandicapte vluchtelingen ten behoeve van de voorbereiding op de inpassing in de gemeente en haar voorzieningen, de overdracht van niet-medische achtergronden en de nazorg.

Tevens is in het afgelopen jaar een informatiedag georganiseerd t.b.v. alle kerngemeenten over het per 1 oktober 1986 gestarte arbeidsvoorzieningsprogramma t.b.v. vluchtelingen.

c. Het welzijnsbeleid voor vluchtelingen

In de afgelopen periode heeft, in overleg met Vluchtelingenwerk, een interne herschikking binnen deze steunfunctie-instelling plaatsgevonden. Op basis hiervan zal Vluchtelingenwerk in de toekomst meer aandacht gaan besteden aan werkgelegenheid en beroepsscholingsmogelijkheden voor vluchtelingen.

Naast de reeds in eerdere nota's vermelde landelijke organisaties voor vluchtelingen, is dit jaar ook aan de Stichting Federatie Turabdin Nederland (Suryoye-vluchtelingen, ook wel Christen-Turken genoemd) en de Cambodjaanse Vereniging Nederland een subsidie verschaft ten behoeve van landelijke activiteiten.

Voor een rapportage over de opvang en begeleiding van asielzoekers wordt verwezen naar de brief aan de Tweede Kamer van de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, dd. 2 oktober 1987, betreffende de invoering van de Regeling Opvang Asielzoekers (Bijlagen Hand. II, 87–88, 19 637, nr. 38).

B. Medische opvang en begeleiding van uitgenodigde vluchtelingen en asielgerechtigden

Op het gebied van de medische opvang, begeleiding en nazorg aan vluchtelingen en asielgerechtigden hebben zich sinds het verschijnen van de nota Vluchtelingenbeleid dd. 15 september 1986 geen ingrijpende wijzigingen voorgedaan.

De medische en psychosociale problematiek ten gevolge van geweld, ondergaan in het land van herkomst of tijdens de vlucht, en de vaak sociale moeilijke situatie in Nederland blijft onverminderd te constateren.

De psychosociale problemen ten gevolge van de terugkeer(gedachte) bij met name de Latijns-Amerikaanse vluchtelingen vragen bijzondere aandacht.

Het Centrum Gezondheidszorg Vluchtelingen heeft in 1986 431 uitgenodigde vluchtelingen in het kader van de eerste medische opvang onderzocht. Door artsen werden in 1986 423 individuele consulten geboden en door de nazorgconsulenten 353 consulten (individuele begeleiding). In het eerste kwartaal van 1987 werden 158 individuele Consulten geboden door de artsen en 118 door de nazorgconsulenten.

Veel aandacht wordt besteed aan informatie, voorlichting en advisering aan gezondheids- en welzijnsinstellingen. De voorlichting aan vluchtelingen op het gebied van de gezondheids(zorg) wordt uitgebouwd (tezamen met andere, op dat terrein werkzame instellingen).

De NVAGG (Nederlandse Vereniging voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg) is voornemens de specifieke ambulante psychosociale zorg aan vluchtelingen te spreiden over meerdere RIAGG's in het land (Regionale Instelling voor Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg).

C. Werkgelegenheid

Bemiddeling

Per 1 oktober 1986 zijn 2 arbeidsconsulenten aangesteld die zich specifiek bezig houden met de bevordering van de arbeidsmarktinpassing van vluchtelingen. Deze consulenten houden zich niet bezig met directe plaatsing van minderheden. Zij stellen tezamen met de Gewestelijke Arbeidsbureaus bemiddelingsplannen op. Daarin wordt aandacht besteed aan scholing, Nederlandse taal verwerving en bemiddeling. Zo mogelijk worden deze bemiddelingsplannen in de beleidsplannen van de Gewestelijke Arbeidsbureaus opgenomen.

De periode, gedurende welke deze bemiddelingsconsulenten werkzaam zijn, is nog te kort om hieruit conclusies te kunnen trekken. De ervaringen tot nu toe zijn gunstig. In het kader van de arbeidsmarktinpassing van vluchtelingen speelt de kennis van de Nederlandse taal een grote rol. De taallessen zijn in het algemeen onvoldoende om de technische taalvaardigheid van de vluchtelingen op een zodanig niveau te brengen, dat zij zonder taalproblemen in bedrijven of instellingen kunnen functioneren. Bezien wordt of door middel van taalervaringsplaatsen/-projecten binnen bedrijven en/of instellingen hierin verbetering kan worden gebracht.

Ter verhoging van de deskundigheid van de bemiddelaars en arbeidsconsulenten, die werkzaam zijn op de Gewestelijke Arbeidsbureaus, wordt er in samenwerking met Vluchtelingenwerk een aantal korte cursussen georganiseerd. Daarbij wordt in het bijzonder ingegaan op de knelpunten, die zich bij de arbeidsbemiddeling kunnen voordoen en op de mogelijkheden om die knelpunten op te lossen.

Aan Vluchtelingenwerk is voorts in beginsel toestemming gegeven om gedurend een jaar een functionaris aan te stellen die – in samenwerking met de GAB's – speciaal belast wordt met het verwerven van werkervaringsplaatsen. De effectiviteit van de arbeidsbemiddelingsinspanning ten behoeve van vluchtelingen zal hierdoor worden verbeterd.

D. Onderwijs

Basisonderwijs

In het schooljaar 1986/1987 is ten behoeve van de nieuw aangekomen kinderen van vluchtelingen de volgende extra formatie ten behoeve van de eerste opvang in het basisonderwijs verstrekt.

Nationaliteit	Aantal leerlingen	Extra informatie
Cambodja	34	1,2
El Salvador	8	0,8
Vietnam	15	0,6
Iran	15	0,5
Afghanistan	6	0,2
Zuid-Oost Azië	30	1,0
Totaal	108	4,3

In het algemeen geldt dat bij de instroom van minimaal 4 kinderen van vluchtelingen, extra formatie aan de school wordt toegekend op basis van een speciale formatieschaal. Hierbij wordt bijvoorbeeld voor 4 t/m 6 leerlingen 0,3 formatieplaats toegekend.

Kinderen van vluchtelingen, die in aanmerking komen voor basisonderwijs, gaan gedurende hun verblijf in het opvangcentrum naar de Heuvellaanschool in de gemeente Apeldoorn. Er bestaat een speciale faciliteitenregeling voor de opvang van vluchtelingen op deze school. Voorts bestaat er voor kinderen van vluchtelingen de mogelijkheid om onderwijs in de eigen taal en cultuur te volgen. Een probleem, dat zich daarbij voordoet, is het vinden van bevoegde leerkrachten, die dit onderwijs kunnen verzorgen.

Voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs zijn de volgende regelingen van kracht.

a. *De formatieregeling:*

Op basis van het aantal leerlingen op de eerste teldatum wordt de formatie vastgesteld. Normaal wordt voor leerlingen, die na deze datum binnenkomen, geen formatie direct beschikbaar gesteld. Voor de kerngemeenten, die groepen uitgenodigde vluchtelingen opvangen, zal hierop een uitzondering worden gemaakt. Leerlingen behorend tot deze groep zullen vanaf het moment dat zij de school bezoeken voor de reguliere bekostiging in aanmerking komen, mits de VO-leerlingen als groep door een school worden opgevangen.

b. *De CuMi-faciliteitenregeling:*

Voor tussentijds instromende CuMi-leerlingen, inclusief de vluchtelingen, is, indien het om 10 of meer leerlingen gaat, een basisfaciliteit van 0,4 taakeenheid per leerling beschikbaar, alsmede extra concentratiefaciliteiten indien deze leerlingen minder dan 4 jaar onderwijs in Nederland hebben gevolgd, hetgeen bij de bedoelde vluchtelingen het geval is.

In de kerngemeenten zal voor de toepassing van de regeling t.b.v. tussentijdse instroom het aantal van 10 leerlingen worden losgelaten.

De kinderen van vluchtelingen, die in aanmerking komen voor het voortgezet onderwijs, gaan gedurende hun verblijf in het opvangcentrum naar de opvangklas voor vluchtelingen, die verbonden is aan het Chr. Lyceum in de gemeente Apeldoorn. Gezien de specifieke situatie aldaar, is een aparte regeling getroffen, die recht doet aan de bijzondere omstandigheden, waarin de school verkeert.